

Spel- och lotterifrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas 17 motionsyrkanden om spel- och lotterifrågor väckta under allmänna motionstiden 2005. Samtliga motionsyrkanden avstyrks.

En rad motionsyrkanden avstyrks med hänvisning till att Lotteriutredningens nyligen lämnade betänkande Spel i en föränderlig värld (SOU 2006:11) bereds inom Regeringskansliet.

Frågor som tas upp i betänkandet rör den reglerade spelmarknaden, marknadsföring, registrering av satsade pengar och utbetalade vinster, minskad spelhastighet i värdeautomater, frivillig avstängning från olika typer av spel, pokerspel och spel över Internet, ändring av lotterilagen samt pyramidspel.

I betänkandet finns fem reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Reglerad spelmarknad	6
Marknadsföring	7
Registrering av satsade pengar och utbetalade vinster	9
Minskad spelhastighet i värdeautomater	10
Frivillig avstängning från olika typer av spel	11
Pokerspel och spel över Internet	12
Ändring av lotterilagen	14
Pyramidspel	15
Reservationer	17
1. Reglerad spelmarknad, punkt 1 (m)	17
2. Frivillig avstängning från olika typer av spel, punkt 5 (v)	18
3. Pokerspel och spel över Internet, punkt 6 (m)	18
4. Pokerspel och spel över Internet, punkt 6 (v)	19
5. Ändring av lotterilagen, punkt 7 (m)	20
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	21
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005	21

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Reglerad spelmarknad

Riksdagen avslår motion 2005/06:Kr284 yrkande 4.

Reservation 1 (m)

2. Marknadsföring

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Kr352, 2005/06:Kr369 och 2005/06:MJ351 yrkande 32.

3. Registrering av satsade pengar och utbetalade vinster

Riksdagen avslår motion 2005/06:Kr313.

4. Minskad spelhastighet i värdeautomater

Riksdagen avslår motion 2005/06:Kr332 yrkande 4.

5. Frivillig avstängning från olika typer av spel

Riksdagen avslår motion 2005/06:Kr332 yrkande 6.

Reservation 2 (v)

6. Pokerspel och spel över Internet

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Kr279, 2005/06:Kr280 yrkandena 3 och 4, 2005/06:Kr294 yrkandena 1–3, 2005/06:Kr332 yrkande 9 och 2005/06:Kr334 yrkande 9.

Reservation 3 (m)

Reservation 4 (v)

7. Ändring av lotterilagen

Riksdagen avslår motion 2005/06:Kr263.

Reservation 5 (m)

8. Pyramidspel

Riksdagen avslår motion 2005/06:Kr374 yrkande 18.

Stockholm den 16 mars 2006

På kulturutskottets vägnar

Lennart Kollmats

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lennart Kollmats (fp), Lars Wegedal (s), Eva Arvidsson (s), Kent Olsson (m), Paavo Vallius (s), Nikos Papadopoulos (s), Gunilla Tjernberg (kd), Siv Holma (v), Lena Adelson Liljeroth (m), Göran Persson i Simrishamn (s), Cecilia Wikström (fp), Birgitta Sellén (c), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Anna Lindgren (m), Inger Nordlander (s), Rossana Dinamarca (v) och Johan Andersson (s).

Redogörelse för ärendet

Utskottet har under våren 2006 i ett annat betänkande (bet. 2005/06:KrU19) avstyrkt drygt 60 motionsyrkanden rörande spel- och lotterifrågor. Dessa har behandlats i förenklad form mot bakgrund av att lika eller snarlika motionsyrkanden varit uppe till behandling så sent som hösten 2005.

Utskottets överväganden

Reglerad spelmarknad

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsförslag om regeringens inställning till utländska spelbolag med hänvisning till vad vice statsministern anfört i frågan och till att regeringens beredning av Lotteriutredningens betänkande bör avvaktas.

Jämför reservation 1 (m).

Motionen

Cecilia Widegren m.fl. (m) framhåller i *motion Kr284* yrkande 4 att regeringen ska avhålla sig från att likställa respekterade utländska spelbolag med kriminella aktörer.

Utskottets ställningstagande

Vice statsminister Bosse Ringholm har den 14 december 2005 som svar på en fråga om regeringens uppfattning om utländska spelbolag (2005/06:569) anfört följande:

I Sverige liksom i många andra länder har vi en reglerad spelmarknad som bland annat innebär att det normalt krävs tillstånd för att anordna spel. I dag är det emellertid möjligt för spelanordnare att från en plats, via Internet, erbjuda spel till personer över hela världen. Dessa anordnare kan därmed erbjuda spel inom andra jurisdiktionen utan att ha tillstånd i dessa länder och utan att omfattas av deras restriktioner och kontroll. Detta förfarande utgör ett kringgående av de aktuella ländernas lagstiftning. Därutöver kan konstateras att vissa utländska spelbolag marknadsförs i både Sverige och andra länder på ett sätt vars laglighet har ifrågasatts av nationella myndigheter och domstolar.

Lotteriutredningen lämnade i januari 2006 sitt betänkande *Spel i en föränderlig värld* (SOU 2006:11).

Utredningen konstaterar bl.a. följande:

Den svenska lotterilagstiftningens förenlighet med EG-rätten har efter hand blivit alltmer tveksam. En stor del av spelandet sker dessutom hos anordnare som står utanför svensk reglering och tillsyn. Det finns enligt utredningen inte tillräckliga möjligheter att förstärka de svenska anordnarnas konkurrenskraft inom ramen för den nuvarande regleringen, och samtidigt tillgodose de tvingande allmänhänsyn som ska beaktas samt iaktta förenligheten med EG-rätten. Det går således inte att bortse från att nuvarande reglering inte är heltäckande och dåligt stämmer överens med hur marknaden fungerar. Behovet av en radikalt ändrad lagstiftningsmodell, särskilt för elektroniskt spel, synes allt mer påtagligt.

Under alla förhållanden måste lotterimarknaden vara underkastad reglering. Det är därför otillfredsställande att staten i dag endast kan vidmakthålla kontroll över den del av marknaden som de svenska anordnarna svarar för. Så långs möjligt bör alla aktörer på den svenska marknaden lyda under samma regelsystem, vilket alltså bör omfatta även dem som anordnar spel över Internet som är tillgängligt för svenska spelare.

Den modell utredningen skisserat avser ett licenssystem, som tillåter ett icke alltför stort antal licenser men vilka kan sökas av alla som uppfyller villkoren. Något hinder mot kommersiella anordnare ställs därmed inte upp. Grundvillkoren för licens regleras i lag. Den som inte erhållit licens tillåts inte anordna lotterier här. Utländska anordnare kan erhålla licens men någon kontaktpunkt här i riket krävs. Verksamheten bör beskattas i Sverige och medel från spelverksamheten kan därmed komma allmännyttiga ändamål till godo även framdeles. Ett licenssystem av detta slag skulle innebära dels att en större del av den faktiska lotterimarknaden kan hållas reglerad, dels att i varje fall en del av det kapital som tidigare lämnat landet behålls här.

Utredningens förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Med hänvisning till det svar som vice statsministern givit och till att regeringens beredning av Lotteriutredningens betänkande bör avvaktas avstyrker utskottet motion Kr284 (m) yrkande 4.

Marknadsföring

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslag om att förbjuda marknadsföringen av spel med hänvisning till att regeringens beredning av Lotteriutredningens förslag inte bör föregripas.

Motionerna

Hillevi Larsson och Anne Ludvigsson (båda s) anser i *motion Kr352* att all spelreklam i likhet med reklam för alkohol och tobak bör förbjudas. Motionärerna framhåller att spelmissbruk kan vara lika förödande för den enskilde och dennes familj som missbruk av narkotika, alkohol och tobak.

Liknande synpunkter framförs av Miljöpartiet i *motionerna Kr369 och MJ351* yrkande 32. Motionärerna påpekar att det i dag finns förbud för utländska spelmanordnare att marknadsföra sina produkter i Sverige och att samma förbud borde gälla även för svenska spelmanordnare.

Utskottets ställningstagande

Lotteriutredningen konstaterar i det ovannämnda betänkandet *Spel i en föränderlig värld* (SOU 2006:11) att det inte är önskvärt att införa ett generellt förbud mot marknadsföring av spel och lotterier. Samtidigt anger utredningen att spelmarknadens produkter är mångskiftande och att det t.ex. kan finnas anledning att begränsa omfattningen samt styra utform-

ningen av marknadsföringen av spelprodukter med hög risk för spelproblem. En reglering av marknadsföringen på spel- och lotteriområdet bör enligt utredningen ingå som ett led i spelpolitiken och skulle enligt utredningen också i någon mån bidra till att stärka den svenska spelpolitikens överensstämmelse med EG-rätten.

Utredningen konstaterar att såväl spelmarknaden som formerna för marknadsföring utvecklas kontinuerligt och att en detaljreglering därför bör undvikas. Det är främst två modeller som utredningen anser bör övervägas. Den ena innebär att man ställer upp villkor för marknadsföringen i samband med att tillstånd eller registrering meddelas, den andra att regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer meddelar i författning villkor för marknadsföring av spel och lotterier. I båda modellerna finns det enligt utredningen möjlighet att bedöma lämpligheten i att en viss spelform marknadsförs på visst sätt och i viss omfattning. Vidare bör det enligt utredningen finnas möjligheter att ställa som villkor att anordnaren upplyser om vinstmöjligheter, telefonnummer till stödlinjen och liknande.

Som ovan nämnts bereds utredningens förslag för närvarande inom Regeringskansliet.

Vidare kan noteras att utskottet i oktober 2005 anförde bl.a. följande med anledning av motionsyrkanden rörande marknadsföringen av spel (bet. 2005/06:KrU3):

Lotteriinspektionen redovisade 2000 en kartläggning av marknadsföringen av spel och lotterier i Sverige. Den visar att det totala spelutbudet i Sverige var omfattande liksom marknadsföringen av spel.

Det finns i dag inga särskilda regler för marknadsföring av spel utan det är marknadsföringslagens allmängiltiga regler som gäller. I regeringens koncession till Svenska Spel att anordna kasinospel finns dock i punkt 3 som villkor att bolaget i sin marknadsföring av kasinoverksamhet ska ha en inriktning som är socialt ansvarstagande så att den inte uppfattas som alltför påträngande.

Under hösten 2002 enades spelbolagen (Svenska Spel, ATG, Folkspel, Svebico, A-lotterierna och IOGT-NTO Lotterier) om gemensamma etiska riktlinjer för marknadsföringen. Dessa innebär bl.a. att reklam inte får riktas till minderåriga och att den inte får uppmuntra till överdrivet spelande. Vidare anges att reklam inte får missbruka konsumenternas förtroende för spelbranschen och att den inte heller får vilseleda konsumenterna. Information om spelrelaterade problem och om den hjälp som finns att få för drabbade och anhöriga ska finnas lättillgänglig för konsumenterna. Dessa riktlinjer kompletterades 2004 med tolkningar till varje punkt i de uppdagna riktlinjerna.

Statens folkhälsoinstitut (FHI) redovisade 2003 till regeringen ett förslag till handlingsprogram för att motverka spelberoende. FHI angav i handlingsprogrammet att spelbolagen har ett stort ansvar för sin marknadsföring och att spelanordnarnas riktlinjer för marknadsföring är lovvärda och viktiga. För att etiska regler ska få genomslag måste det enligt FHI finnas en offentlig instans som kan avgöra när marknadsföringen är felaktig. Det bör också enligt FHI finnas möjlighet till sanktioner om reglerna inte följs. FHI föreslår därför att det under inflytande av en lämplig myndighet bildas ett råd för marknadsföringen av spel. Formerna för detta nya råd bör enligt FHI närmare diskuteras och avgöras i överläggningar med spelbolagen.

FHI anför vidare i handlingsprogrammet att marknadsföringens betydelse både för omsättningen av spel och för uppkomsten av spelproblem inte är tydligt kartlagd. Inga studier har enligt FHI påvisat att det finns ett påtagligt samband mellan spelproblem och marknadsföring. Denna fråga bör enligt FHI ytterligare studeras innan det kan vara aktuellt att vidta åtgärder som begränsar marknadsföringen.

I Svenska Spels årsredovisning för 2004 anges att bolagets värdegrund kräver att bolaget har en balans mellan lönsamhet och spelansvar. Bolaget uppger vidare följande: ”Maximal vinst är inget självändamål och eftersträvas inte på bekostnad av att vi erbjuder produkter som innebär att människor får svårt att kontrollera sitt spelande.” Denna inställning har enligt bolaget lett till att dess marknadsföringskostnader reducerats med 20 % på utomhus- och TV-reklam och att de nu ligger på samma marknadsföringsnivå som 2001.

Värt att notera är att de spelformer som har högst omsättning, Jack Vegas och Miss Vegas, sedan ett par år inte marknadsförs över huvud taget. Detsamma gäller för spel i kasinon.

Med hänsyn till att regeringens beredning av Lotteriutredningens förslag inte bör föregripas avstyrker utskottet motionerna Kr352 (s), Kr369 (mp) och MJ351 (mp) yrkande 32.

Registrering av satsade pengar och utbetalade vinster

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslag om krav på registrering av satsade pengar och utbetalade vinster på restauranger samt nattklubbar. Förslaget avstyrks med hänvisning till att 2004 års skattekontrollutrednings förslag om krav på certifierade kassaregister i kontantbranscherna bereds inom Regeringskansliet och inte bör föregripas.

Motionen

Christin Hagberg (s) anser i *motion Kr313* att spelandet på restauranger och nattklubbar bör kontrolleras bättre. Hon framhåller att det vid spelbordet bör ske en registrering av satsade pengar och utbetalade vinster och att spelaren redan vid spelbordet bör få ett kvitto. En sådan ordning skulle enligt motionären öka säkerheten för spelaren och ge skattemyndigheten en bättre kontrollmöjlighet.

Utskottets ställningstagande

2004 års skattekontrollutredning har i maj 2005 lämnat förslag om krav på certifierade kassaregister i kontantbranscherna (*Krav på kassaregister. Effektivare utredning av ekobrott*, SOU 2005:35). Förslaget innebär bl.a. att näringsidkare som säljer varor och tjänster mot kontant betalning ska omfattas av kravet på kassaregister. Från tillämpningsområdet ska undantas verksamheter där försäljningen mot kontant betalning är obetydlig. Enligt

förslaget ska skyldigheten att registrera försäljning i certifierat kassaregister förenas med krav på att ta fram och erbjuda kunden ett av registret framställt kvitto.

Utredningens förslag som för närvarande bereds inom Regeringskansliet bör enligt utskottet inte föregripas. Motion Kr313 (s) avstyrks därför.

Minskad spelhastighet i värdeautomater

Utskottets förslag i korthet

Ett motionsyrkande om minskad spelhastighet i värdeautomater avstyrks av utskottet med hänvisning till att Svenska Spels nya spelautomater ligger väl i linje med det som motionärerna efterfrågar.

Motionen

Ingrid Burman m.fl. (v) uppger i *motion Kr332* yrkande 4 att Statens folkhälsoinstitut i sin handlingsplan för att motverka spelberoende konstaterar att man kan anta att riskerna för överdrivet spelande ökar vid snabba spel och i synnerhet om man kan spela under en längre tid i sträck. Lotteriinspektionen bör därför enligt motionärerna ges i uppdrag att i samarbete med Svenska Spel tillse att Jack- och Miss Vegas-automaterna tekniskt förändras på ett sådant sätt att det uppstår fler och/eller längre pauser mellan varje nytt spel.

Utskottets ställningstagande

Utskottet uttalade i sitt betänkande från oktober 2005 (2005/06:KrU3) bl.a. följande:

Utskottet vill i sammanhanget också nämna att Svenska Spel under 2004 arbetat med att utveckla nya, helt egna spelautomater som är mer anpassade till den svenska marknaden och till svenska krav på spelansvar. Ambitionen är att öka antalet spelare men minska insatserna per speltillfälle. Den nya automaten har en förändrad design, den tar mindre plats och har ett modernt stilrent utseende för att lättare passa in i "rätt" restaurangmiljö. Även spelinnehållet har förändrats. Den nya automaten innehåller två spel. Dessa tar något längre tid att spela än tidigare spel av typen poker och hjulspel. De är dessutom utvecklade så att de ska vara mer aktiverande och underhållande än befintliga spel. Automaterna kommer att börja tas i bruk under 2005.

Enligt Svenska Spel har automaterna tagits i bruk och har även ändrats på så sätt att startknappen inte går att låsa utan spelaren måste aktivt starta om vid varje nytt spel.

Då Svenska Spels nya spelautomater ligger väl i linje med det som motionärerna efterfrågar avstyrker utskottet motion Kr332 (v) yrkande 4.

Frivillig avstängning från olika typer av spel

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsförslag om att vidga möjligheterna att frivilligt stänga av sig från spel med hänvisning till Svenska Spels åtgärder för att minska problemspelet och till att Lotteriutredningens betänkande inte bör föregripas.

Jämför reservation 2 (v).

Motionen

I *motion Kr332* yrkande 6 framhåller Ingrid Burman m.fl. (v) att det är bra att spelare med problem kan erbjudas en möjlighet att frivilligt stänga av sig från spel. Detta går i dag när det gäller Casino Cosmopols kasinon och Svenska Spels Internettjänster. Motionärerna anser att liknande system bör införas hos ATG:s och Svenska Spels ombud och när det gäller Jack- och Miss Vegas-automater. Eftersom det handlar om hantering av personuppgifter, vilket enligt motionärerna kan vara känsligt, bör frågan enligt dem utredas vidare.

Utskottets ställningstagande

Enligt vad utskottet erfarit har Svenska Spel inga planer på att utvidga möjligheterna till frivillig avstängning på det sätt motionärerna föreslår.

De åtgärder som Svenska Spel vidtar för att minska problemspelet är enligt bolaget bl.a. följande:

Information om spelansvar och telefonnumret till Statens folkhälsoinstituts stödlinje för spelberoende ska alltid finnas tillgängligt där Svenska Spels och ATG:s produkter finns. Numret till stödlinjen ska också finnas på Svenska Spels och ATG:s lotter och kuponger. Svenska Spel och ATG erbjuder en utbildning kring spelansvar för ombuden. De ombud som genomgår utbildningen, vilket är ett krav för nya ombud, blir certifierade. Vidare ska det hos varje ombud sedan den 1 januari 2006 finnas en särskild folder om spelberoende.

Information om Folkhälsoinstitutets stödlinje ska också alltid finnas tillgänglig på alla restauranger som har värdeautomater. Dessutom finns på alla värdeautomater en särskild folder om spelberoende, och varje gång en spelare väljer ett nytt spel kommer ett särskilt meddelande upp. Meddelandet innehåller goda råd för ett kontrollerat spelande. Personal som har ansvar för värdeautomater på restaurang ska genomgå en trestegsutbildning. Under utbildningen informeras om bl.a. spelansvar och spelberoende.

Med hänsyn till vad ovan anförts om Svenska Spels åtgärder för att minska problemspelet och till att regeringens beredning av Lotteriutredningens betänkande inte bör föregripas avstyrker utskottet motion Kr332 (v) yrkande 6.

Pokerspel och spel över Internet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslag om legalisering av pokerspel med hänvisning till att regeringens pågående beredning av Lotteriutredningens förslag inte bör föregripas.

Utskottet avstyrker vidare motionsförslag om att inte ge tillstånd till Svenska Spel att anordna pokerspel över Internet med hänvisning till att tillstånd redan givits fram t.o.m. den 31 december 2007.

Med samma motivering avstyrks motionsförslag om att tillsätta en utredning för att se över de sociala och ekonomiska konsekvenserna av nätspel innan Svenska Spel går vidare i sin satsning på sådana spel.

Jämför reservationerna 3 (m) och 4 (v).

Bakgrund

Regeringen lämnade den 24 november 2005 tillstånd till AB Svenska Spel eller helägt dotterbolag att anordna och förmedla pokerspel över Internet fr.o.m. den 1 december 2005 t.o.m. den 31 december 2007. Tillståndet är förenat med särskilda villkor.

Motionerna

I tre motioner krävs att Svenska Spel inte bör ges tillstånd att bedriva pokerspel över Internet. Det görs i *motion Kr279* av Solveig Hellquist och Gabriel Romanus (båda fp), i *motion Kr332* yrkande 9 av Ingrid Burman m.fl. (v) och i *motion Kr280* yrkande 3 av Sten Lundström och Rossana Dinamarca (båda v).

Centerpartiet påtalar i *motion Kr334* yrkande 9 att det i Sverige spelas för stora summor på internationella spel och att dessa spel inte beskattas i Sverige. Motionärerna anser att Svenska Spel bör få tillstånd att anordna pokerspel över Internet för att på så sätt möta den internationella konkurrensen och få in skattepengar till Sverige.

Sten Lundström och Rossana Dinamarca (båda v) påpekar i *motion Kr280* yrkande 4 att antalet spelformer över nätet ökar stadigt. Motionärerna anser att en utredning bör tillsättas för att se över de sociala och ekonomiska konsekvenserna av nätspel innan Svenska Spel går vidare i sin satsning på sådana spel.

Samtliga här redovisade motioner väcktes innan regeringen tog ställning till frågan.

Gunnar Axén och Tomas Högström (båda m) anser i *motion Kr294* att lotterilagen bör ändras så att det blir möjligt att söka tillstånd för att i Sverige anordna dels pokerturneringar (yrkande 1), dels pokerbord, s.k. cash-

games (yrkande 2). Motionärerna menar att en legalisering, där privata aktörer ges rätt att anordna pokerbord och turneringar, skulle minska den svarta spelmarknaden och väsentligt öka utbudet för spelarna.

Motionärerna anser i samma motions yrkande 3 att pokerspel på Internet inte bör vara reglerat och att statens monopol således bör brytas.

Utskottets ställningstagande

Lotterier som anordnas för allmänheten regleras i lotterilagen. I 45 § lotterilagen anges att regeringen får meddela särskilt tillstånd att anordna lotterier i andra fall och annan ordning än som anges i lotterilagen.

Som ovan anförts har regeringen i november 2005 lämnat tillstånd till Svenska Spel att anordna och förmedla elektroniskt pokerspel över Internet. Enligt regeringsbeslutet har regeringen för avsikt att låta utvärdera pokerspelet under våren 2007.

Kortspel omfattas av lotterilagens 3 § om det anordnas för allmänheten eller annars i förvärvssyfte. Lotterilagen är en förbudslag, vilket innebär att det krävs tillstånd att anordna de lotterier som omfattas av lagen. Att anordna sådana lotterier utan tillstånd är straffbart.

Enligt 1 § andra stycket lotterilagen ska ett lotteri anses anordnat för allmänheten även när det som villkor för deltagande krävs medlemskap i en viss sammanslutning, om denna väsentligen har till uppgift att anordna lotterier eller när lotteriet annars med hänsyn till omfattningen eller villkoren för deltagande är att jämställa med ett lotteri som är anordnat för allmänheten. Att arrangera poker i en pokerförening går alltså inte, eftersom det då är en sammanslutning som har till uppgift att anordna lotteri. Däremot är det tillåtet att spela poker i hemmet med sina vänner. Poker anses då vara anordnat för en liten och sluten krets med påvisbar gemenskap som inte har med pokerspelet att göra.

Tillstånd att anordna kortspel kan enligt 34 § lotterilagen ges endast om värdet av spelarens insats på varje särskild vinstmöjlighet uppgår till högst 1/600 basbelopp (ca 65 kr) och värdet av högsta vinsten på varje särskild vinstmöjlighet uppgår till högst 1/400 basbelopp (ca 100 kr). Dessutom ska verksamheten anses kunna bedrivas på ett från allmän synpunkt lämpligt sätt. Med tanke på spelreglerna för traditionell poker går det inte att få tillstånd att anordna pokerspel om pengar enligt lotterilagen.

Vice statsminister Bosse Ringholm anförde den 14 september 2004 bl.a. följande som svar på fråga 2004/05:2171 om legalisering av pokerspel:

Pokerspel kan anordnas med stöd av kasinolagen (1999:355). Sådant pokerspel anordnas av AB Svenska Spel genom dess dotterbolag Casino Cosmopol AB på de fyra kasinon som i dag är etablerade i landet. Jag finner inte anledning att vidta några förändringar i detta avseende, genom att exempelvis utöka antalet anordnare.

Med hänsyn till att regeringen redan givit Svenska Spel tillstånd att anordna och förmedla pokerspel över Internet avstyrker utskottet motionerna Kr279 (fp), Kr280 (v) yrkandena 3 och 4, Kr332 (v) yrkande 9 samt Kr334 (c) yrkande 9.

Utskottet avstyrker vidare motion Kr294 (m) yrkandena 1–3 mot bakgrund av vad som ovan redovisats och med hänsyn till att regeringens pågående beredning av Lotteriutredningens förslag inte bör föregripas.

Ändring av lotterilagen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslag om ändring av lotterilagen med hänvisning till att lagen inte står i konflikt till tryckfrihetsförordningen på det sätt som motionären framhåller.

Jämför reservation 5 (m).

Motionen

Henrik von Sydow (m) framhåller i *motion Kr263* att tryckfrihetsförordningen är en hörnsten i den svenska demokratin som ska garantera rätten till fri åsiktsbildning och fritt utbyte av kunskap och information. Enligt motionären begränsar lotterilagen denna rätt genom att förbjuda publiceringen av odds från utländska spelbolag på redaktionell plats i grundlagskyddade medier. Lotterilagen bör därför enligt motionären ändras så att dess tillämpning inte står i strid med tryckfrihetsförordningen.

Utskottets ställningstagande

Motionären syftar med sin hänvisning till lotterilagen på det s.k. främjandeförbudet i 38 § första stycket lotterilagen. Där anges att det inte är tillåtet att i yrkesmässig verksamhet eller annars i förvärvssyfte främja deltagande i ett utom landet anordnat lotteri.

Beträffande konflikten mellan tryckfrihetsförordningen (TF) och vanlig lag kan anföras följande.

Tryckfrihetens syfte anges i TF vara att säkerställa ett fritt meningsutbyte och en allsidig upplysning. Av förarbetena till TF framgår att man i första rummet velat skydda en fri nyhetsförmedling och en obeskuren politisk debatt.

Enligt 1 kap. 3 § TF gäller att ingripanden på grund av missbruk av tryckfriheten inte får ske i andra fall eller i annan ordning än TF bestämmer. Stadgandet innebär emellertid inte att frågan om ansvar för innehållet i tryckt skrift regleras uteslutande av TF. I fall då innehållet är brottsligt i annat hänseende än som ett överskridande av yttrandefrihetens gränser kan ansvar utkrävas enligt allmän lag.

I praxis har så skett i mål angående bl.a. bedrägeri, illojal reklam och brott mot lotterilagstiftningen.

Frågan om var gränsen går för TF:s tillämplighet vid ingripande mot otillbörlig reklam i tryckt skrift behandlades ingående i förarbetena till lagen om otillbörlig marknadsföring (prop. 1970:57) och till 1974 års ändringar i TF (prop. 1973:123). Som ledande princip framhölls därvid att ingripanden utanför TF:s ram mot reklamåtgärder får ske endast i fråga om framställningar av utpräglad kommersiell natur och med rent kommersiella förhållanden till föremål.

Av förarbetena till 1 kap. 9 § TF framgår att en annons ska anses vara kommersiell endast om den utgör ett medel för marknadsföring av en vara. Meddelandet i annonsen ska alltså vara sådant att det av innehållet framgår att meddelandet är avsett att främja avsättningen av en vara. Vidare innebär bestämmningen att meddelandet ska ha rent kommersiella förhållanden till föremål, dvs. avse näringsidkares verksamhet eller där tillhållanden vara.

Denna princip har vunnit efterföljd i rättspraxis (se t.ex. rättsfallen NJA 1975 s. 589 och NJA 1999 s. 749).

Den av motionären omnämnda frågan om en publicering av odds från utländska spelbolag på redaktionell plats skyddas av TF och således inte kan angripas enligt lotterilagen har nyligen prövats i en dom av Länsrätten i Södermanlands län. Länsrätten fann att tidningen Aftonbladets publicering av oddsuppgifter för spelbolag som saknar lotteritillstånd i Sverige fyllde ett rent kommersiellt syfte som inte omfattades av TF:s skydd. Lotteriinspektionens föreläggande gentemot tidningen att upphöra med sådan publicering stred därför enligt länsrätten inte mot TF (Dom 2006-01-12, mål nr 2115-05). Domen har överklagats.

Mot bakgrund av vad som ovan redovisats om lotterilagens tillämpning i förhållande till TF avstyrker utskottet motion Kr263 (m).

Pyramidspel

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsförslag om att i EU:s direktiv införa en tydligare definition av begreppet pyramidspel än det förslag som kommissionen lämnat, eftersom direktivet redan är antaget.

Motionen

Kristdemokraterna anser i *motion Kr374* yrkande 18 att det i EU:s direktiv bör införas en tydligare definition av begreppet pyramidspel än det förslag som kommissionen lämnat (KOM 2003, 356) och som i stort överensstämmer med lotterilagens definition.

Utskottets ställningstagande

Den 11 maj 2005 antog Europaparlamentet och Europeiska unionens råd direktiv 2005/29/EG om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter på den inre marknaden. Direktivet överensstämmer i stort med ett förslag som lämnades av kommissionen (KOM 2003, 356).

Av artiklarna 3.1 och 5.5 och bilaga 1 p. 14 i direktivet framgår att följande är förbjudet: ”Inrätta, driva eller göra reklam för pyramidspel där konsumenten lockas att delta på grund av möjligheten att få ersättning och denna främst grundas på att andra konsumenter värvas till spelet, snarare än på försäljning eller konsumtion av en produkt.”

Inom Regeringskansliet pågår arbete med att införliva direktivet i svensk rätt.

Med hänvisning till att direktivet redan är antaget avstyrker utskottet motion Kr374 (kd) yrkande 18.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Reglerad spelmarknad, punkt 1 (m)**

av Kent Olsson (m), Lena Adelson Liljeroth (m) och Anna Lindgren (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om reglerad spelmarknad. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Kr284 yrkande 4.

Ställningstagande

I annonser från Svenska Spel och i uttalanden från ansvarigt statsråd antyds att det svenska spelmonopolet är en bastion mot utländsk kriminell spelverksamhet, där alla utländska aktörer skärs över en kam. Att jämställa utländska spelbolag med kriminella är både tvivelaktigt och i sak fel och något regeringen bör avhålla sig från.

För att regeringens ska bli trovärdig i sitt tal om socialt ansvar och i sin vilja att motverka kriminell spelaktivitet krävs att staten står höjd över all misstanke om att agera i eget intresse. Med statens stora intresse i inkomsterna från Svenska Spel och med Socialdemokraternas intresse för A-lotterierna är risken uppenbar att Socialdemokraterna agerar för att gynna sig själva i stället för att agera med omtanke om det allmännas bästa. Om man dessutom ser hur lite statens satsar för att motverka spelmissbruk bekräftas tyvärr bilden av att egenintresse går före allmänintresse.

Vi anser att utländska aktörer ska släppas in på den svenska spelmarknaden vilket också föreslås av Lotteriutredningen i betänkandet Spel i en föränderlig värld (SOU 2006:11).

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör bifalla motion Kr284 (m) yrkande 4.

2. Frivillig avstängning från olika typer av spel, punkt 5 (v)
av Siv Holma (v) och Rossana Dinamarca (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om frivillig avstängning från olika typer av spel. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Kr332 yrkande 6.

Ställningstagande

Casino Cosmopol har ett program för frivillig avstängning från tillträde till företagets kasinon. Det innebär att en spelare som upplever sig ha problem med sitt spelande kan kontakta kasinot och begära att bli avstängd. Ett liknande system finns också på Svenska Spels Internettjänster. Vi anser att det är en god idé att spelare med problem kan erbjudas möjligheten att stänga av sig från spel. Ett liknande system borde enligt vår uppfattning införas i fråga om spel på Jack- och Miss Vegas-automater samt hos ATG:s och Svenska Spels ombud. Med ett sådant system skulle alla som köper någon typ av spel behöva legitimera sig vilket skulle förhindra att minderåriga spelar. Eftersom det handlar om hantering av personuppgifter, vilket kan vara känsligt, bör den här frågan utredas vidare.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör bifalla motion Kr332 (v) yrkande 6.

3. Pokerspel och spel över Internet, punkt 6 (m)
av Kent Olsson (m), Lena Adelson Liljeroth (m) och Anna Lindgren (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om pokerspel och spel över Internet. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Kr294 yrkandena 1–3 och avslår motionerna 2005/06:Kr279, 2005/06:Kr280 yrkandena 3 och 4, 2005/06:Kr332 yrkande 9 och 2005/06:Kr334 yrkande 9.

Ställningstagande

De som förlorar på det svenska spelmonopolet är spelarna. Monopolet förhindrar konkurrens som annars skulle ge spelarna bättre produkter till lägre priser. Casino Cosmopol finns i dag bara i fyra kommuner. I de övriga 286 kommunerna är pokerspel inte möjligt. Monopolet driver fram olagliga alternativ som står helt utanför den statliga kontrollen.

Vi anser att pokerspel ska legaliseras och att privata aktörer ska ges rätt att anordna pokerbord och turneringar.

För spelen på Internet får spelmonopolet inte lika stor genomslagskraft eftersom spelbolagen kan etablera sina hemsidor på t.ex. Malta eller Jerseyöarna. Detta leder till att arbeten som borde etableras i Sverige ofta hamnar utomlands. Vi anser därför att det finns skäl att bryta statens monopol även vad gäller pokerspel på Internet.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör bifalla motion Kr294 (m) yrkandena 1–3 samt avslå motionerna Kr279 (fp), Kr280 (v) yrkandena 3 och 4, Kr332 (v) yrkande 9 och Kr334 (c) yrkande 9.

4. Pokerspel och spel över Internet, punkt 6 (v)

av Siv Holma (v) och Rossana Dinamarca (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om pokerspel och spel över Internet. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Kr280 yrkandena 3 och 4 samt 2005/06:Kr332 yrkande 9 och avslår motionerna 2005/06:Kr279, 2005/06:Kr294 yrkandena 1–3 och 2005/06:Kr334 yrkande 9.

Ställningstagande

Oron för utländska spelbolags intrång på den svenska marknaden har inneburit att Svenska Spel, för att behålla kontrollen över svenskarnas spelpengar, kräver att få tillstånd för fler s.k. snabba spel i sitt sortiment. Naturligtvis är det en fördel om pengar från spel kan användas för samhällsnyttiga ändamål, men självklart måste spelet ha en inriktning som inte ökar risken för illegalt spelande eller ger ökat spelberoende.

Ett spel som är särskilt aktuellt är poker på nätet. Genom att med Svenska Spels hjälp ytterligare förenkla spelandet av poker på nätet riskerar man att ännu fler skuldsätter sig och blir spelberoende. Att tro att spelarna kommer att nöja sig med Svenska Spels begränsade vinstsummor och kontroll är mycket naivt. Risken är tvärtom stor att Svenska Spel blir inkörsport till andra spelbolag och svartspel snarare än att man tränger undan dessa företeelser. Sett utifrån detta perspektiv anser vi att det är av största vikt att Svenska Spel inte tillåts bedriva pokerspel över nätet. Vi är

dock medvetna om att Svenska Spel fått tillstånd att anordna och förmedla pokerspel över Internet fr.o.m. den 1 december 2005 t.o.m. den 31 december 2007.

Med tanke på att antalet spelformer över nätet ständigt ökar anser vi att en utredning bör tillsättas som ser över de sociala och ekonomiska konsekvenserna av nätspel.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör bifalla motionerna Kr280 (v) yrkandena 3 och 4 samt Kr332 (v) yrkande 9 och avslå motionerna Kr279 (fp), Kr294 (m) yrkandena 1–3 och Kr334 (c) yrkande 9.

5. Ändring av lotterilagen, punkt 7 (m)

av Kent Olsson (m), Lena Adelson Liljeroth (m) och Anna Lindgren (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ändring av lotterilagen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Kr263.

Ställningstagande

Det är vanligt förekommande att svenska dagstidningar på redaktionell plats publicerar information om vilka odds som erbjuds i olika spel hos utländska spelbolag. Dessa uppgifter skapar ett intresse hos svenska tidningsläsare och möjliggör jämförelser och värdering av de odds som erbjuds av Svenska Spel. Lotteriinspektionen menar att utländska odds som publiceras på grundlagsskyddad redaktionell plats i grundlagsskyddade medier ska kunna förbjudas enligt lotterilagen. För oss som tycker att det är mer än angeläget med ett starkt skydd för pressfrihet och tryckfrihet finns det därför skäl till oro. Det handlar om något betydligt större än enskilda spelodds. Det handlar om hela pressens frihet, respekten för vår tryckfrihetsförordning och gränsen för statsmaktens inblandning i journalistik.

Tryckfrihetsförordningen (TF) är en hörnsten i den svenska demokratin och ska garantera rätten till fri åsiktsbildning och fritt utbyte av kunskap och information. Som grundlag har TF företräde framför andra lagar, rimligen också lotterilagen. Därför är det djupt problematiskt att statens myndigheter utnyttjar lotterilagen för att urholka TF.

Mot denna bakgrund föreslår vi att riksdagen ger regeringen i uppdrag att förändra lotterilagen så att dess tillämpning inte sker i strid mot TF.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör bifalla motion 2005/06:Kr263 (m).

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005

2005/06:Kr263 av Henrik von Sydow (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förändringar i lotterilagen.

2005/06:Kr279 av Solveig Hellquist och Gabriel Romanus (båda fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ej ge tillstånd för pokerspel på nätet.

2005/06:Kr280 av Sten Lundström och Rossana Dinamarca (båda v):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inte tillåta Svenska Spel att bedriva poker på nätet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utredning om nätspelets sociala och ekonomiska konsekvenser.

2005/06:Kr284 av Cecilia Widegren m.fl. (m):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen skall avhålla sig från att likställa respekterade utländska spelbolag med kriminella aktörer.

2005/06:Kr294 av Gunnar Axén och Tomas Högström (båda m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att legalisera möjligheten att anordna pokerturneringar i Sverige.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa en möjlighet i lotterilagen för privata pokerbord, s.k. cash-games.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om pokerspel på Internet.

2005/06:Kr313 av Christin Hagberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om registrering av insatser och vinster vid spel på restauranger och nattklubbar.

2005/06:Kr332 av Ingrid Burman m.fl. (v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om minskad spelhastighet i värdeautomater.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda hur ett program för frivillig avstängning ifrån olika typer av spel skulle kunna utformas.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inte ge AB Svenska Spel tillstånd att bedriva Internetpoker.

2005/06:Kr334 av Birgitta Sellén m.fl. (c):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Svenska Spel bör tillåtas en pokersajt på Internet.

2005/06:Kr352 av Hillevi Larsson och Anne Ludvigsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett förbud mot spelreklam skall övervägas.

2005/06:Kr369 av Leif Björnlod (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om ett omedelbart och totalt förbud för marknadsföring av spel om pengar.

2005/06:Kr374 av Gunilla Tjernberg m.fl. (kd):

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inkludera en tydlig definition av pyramidspel i EU:s direktiv.

2005/06:MJ351 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp, -):

32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att annonsering och reklam för alla spel om pengar skall förbjudas.